

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PATAISOS PAREIGŪNŲ VEIKLOS ĮSTATYMO NR. XIII-1387 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO
SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Pastabas teikianti institucija	Pastabos turinys	Argumentai
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2021-12-02 raštas Nr. (10.16Mr-48)SD-5658	<p>Pastebėtina, kad Bausmių vykdymo kodekso projekto 4 straipsnio 8 punkte, 28 straipsnio 1 punkte, 52 straipsnio 1 punkte, 96 straipsnio 4 punkte vartojami skirtingi sąvokos „savanoris“ apibrėžimai, taip pat vartojamas apibrėžimas „patikimas savanoris“. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas tokio apibrėžimo nepateikia, pačiame Kodekso projekte taip pat nėra apibrėžta minėta sąvoka, tad nėra aišku kokie kriterijai keliami savanoriui ir kas nustato jo patikimumą. Rekomenduotina pašalinti patikimumo reikalavimą arba nustatyti patikimumo kriterijus. Taip pat, siekiant užtikrinti nepiktnaudžiavimą savanorių vardu numatyti reikalavimą savanoriui turėti savanoriškos veiklos sutartį su NVO, kuri prisideda prie resocializacijos veiklų.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Nurodytos sąvokos suvienodintos. Pažymėtina, kad „patikimo savanorio“ sąvoka šiuo metu naudojama Lietuvos Respublikos probacijos įstatyme.</p> <p>Pažymėtina, kad pagal Bausmių vykdymo kodekso projekto 51 straipsnio 1 dalį, dėl kiekvieno savanorio įtraukimo laisvės atėmimo vietų įstaiga spęs individualiai, vertindama konkretaus savanorio galimybes prisidėti nuteistųjų resocializacijos. Atsižvelgiant į tai, Kodekse ar jį įgyvendinančiuose teisės aktuose vengtina iš anksto nustatyti formalius kriterijus, kuriuos turėtų atitikti savanoriai, kad galėtų įsitraukti į nuteistųjų resocializacijos procesą.</p>
	<p>Jei Kodekso projekte numatomas reikalavimas būti „patikimu savanoriu“, tikslinga kelti patikimumo reikalavimus ir NVO, todėl siūlytina nusimatyti reikalavimą (apribojimą) kokios NVO gali vykdyti veiklą, pavyzdžiui, įgyvendinusios pagal įstatymą privalomus reikalavimus (viešinančios ataskaitas), esančios NVO registre, atitinkančios patikimo mokesčių mokėtojo kriterijus (Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos registras) ar veikiančios nemažiau nei metus ar keletą. Atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo išaiškinimą, kad esminiai kriterijai turi būti patvirtinami įstatymu, siūlytina ir šiuo atveju, esminius kriterijus numatyti Kodekse, o procedūras ar neesminius kriterijus galima nustatyti lydimaisiais teisės aktais.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad kiekvieno juridinio asmens (įskaitant nevyriausybinės organizacijas) veikla yra teisėta, jeigu jis įsteigtas ir įregistruotas teisės aktų nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, vengtina įtvirtinti dirbtinius barjerus nevyriausybiniams organizacijoms įsitraukti į nuteistųjų resocializacijos procesą. Dėl kiekvienos tokios organizacijos galimybių prisidėti prie nuteistųjų resocializacijos proceso pagal Kodekso projekto 51 straipsnio 1 dalį, individualiai spęs laisvės atėmimo vietų įstaiga.</p>
	<p>Atsižvelgiant į tai, kad siūlomu teisiu reguliavimu keičiamas Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavadinimas – Kalėjimų departamentą ir jam pavaldžias</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Anksčiau Kalėjimų departamente, jam pavaldžiose įstaigose bei valstybės įmonėse dirbę pareigūnai prarastų teisę</p>

	laisvės atėmimo vietų įstaigas, Kalėjimų departamento mokymo centrą sujungti į vieną juridinį asmenį – Lietuvos kalėjimų tarnybą, tai pat turėtų būti tikslinamas Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymas Nr. I-693, kuriame nustatytas valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo teisinis reguliavimas Kalėjimų departamento, jam pavaldžių įstaigų bei valstybės įmonių pareigūnams.	į visą arba dalį pareigūno valstybinės pensijos (t. y. negalėtų būti įskaičiuojamas atitinkamas buvusių pareigūnų darbo stažas).
Sveikatos apsaugos ministerijos 2021-12-02 raštas Nr. 10-6326	Sveikatos apsaugos ministerijos nuomone, Bausmių vykdymo kodekso įstatymo 91 straipsnio 6 dalies nuostatos turėtų būti atsisakoma kaip perteklinės.	Neatsižvelgta. Kodekso projekto nuostata, kurioje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija organizuoja laisvės atėmimo bausmės atliekančių nuteistųjų asmens sveikatos priežiūrą yra įtvirtinta ir šiuo metu galiojančioje Kodekso redakcijoje. Manytina, kad ši nuostata nėra perteklinė, kadangi ji aiškiai apibrėžia ir atriboja skirtingų institucijų kompetencijas nuteistųjų sveikatos priežiūros užtikrinimo srityje.
Vidaus reikalų ministerijos 2021-12-09 raštas Nr. 1D-6981	Vidaus tarnybos statuto 32 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad rotacija taikoma statutinių įstaigų, išskyrus centrines statutinės įstaigas, vadovams ir vadovų pavaduotojams; kituose įstatymuose gali būti nustatyti kiti pareigūnų rotacijos atvejai. Lietuvos bausmių vykdymo sistemoje šiuo metu veikia 8 atskiri Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – KD prie TM) pavaldūs juridiniai asmenys (laisvės atėmimo vietų įstaigos), kurių vadovams ir pavaduotojams, vadovaujantis minėta VTS nuostata, yra taikoma rotacija. Siekiant optimizuoti bausmių vykdymo sistemos valdymą, pateiktais derinti projektais siūloma bausmių vykdymo sistemos įstaigas centralizuoti ir nustatyti, kad bausmių vykdymo sistemą sudarys dvi centrinės statutinės įstaigos: Lietuvos kalėjimų tarnyba ir Lietuvos probacijos tarnyba. Atsižvelgiant į siūlomą nustatyti reguliavimą, konstatuotina, kad, centralizavus bausmių vykdymo sistemos įstaigas, rotacijos institutas teisingumo ministro valdymo srities statutinėse įstaigose nebebus taikomas. Pažymime, kad, vykdant vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinių įstaigų centralizavimą, statutinių įstaigų specialiuosiuose įstatymuose, pvz., Lietuvos Respublikos policijos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatyme, buvo nustatyta, kad atitinkamų centrinių	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad rotacija administracijos padalinių vadovams ir pavaduotojams taikoma ne visose statutinėse įstaigose. Pvz., rotacijos institutas netaikomas Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje, Viešojo saugumo tarnyboje. Šio instituto neturi ir muitinės tarnyba. Policijos statutinėse įstaigose rotacija taikoma tik daliai pareigybių (biurų, apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų, policijos komisariatų vadovams ir vadovų pavaduotojams). Taigi, atsižvelgiant į esamą teisinio reglamentavimo įvairovę, rotacijos instituto įdiegimo klausimas turėtų būti sprendžiamas individualiai, įvertinus kiekvienos statutinės įstaigos veiklos specifiką. Rotacijos paskirtis – mažinti galimas korupcijos apraiškas. Bausmių vykdymo sistemoje daugiausia galimų korupcijos apraiškų stebima viešųjų pirkimų ir turto valdymo srityje. Sprendžiant šią problemą, projektais numatoma visas bausmių vykdymo sistemos įstaigas sujungti į vieną juridinį asmenį ir centralizuoti viešuosius pirkimus ir turto valdymą. Už šių funkcijų vykdymą bus atsakingi tik keli

	<p>statutinių įstaigų padalinių vadovams ir jų pavaduotojams yra taikoma rotacija. Siekdami užtikrinti bausmių vykdymo sistemos skaidrumą, siūlome Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo Nr. XIII-1387 pakeitimo įstatymo (toliau – PPVĮ) projektu siūlomame patvirtinti naujos redakcijos Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo sistemos įstatyme (toliau – BVSI) nustatyti atitinkamų padalinių vadovų ir jų pavaduotojų rotaciją</p>	<p>administracijos padaliniai, o juose dirbs tik karjeros valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį, kurių tarnybos ir darbo santykius reglamentuoja Valstybės tarnybos įstatymas ir Darbo kodeksas.</p> <p>Pastebėtina ir tai, kad didžiąja dalimi rotacija statutinėse įstaigose taikoma tokioms pareigybėms, kaip įstaigų vadovų, jų pavaduotojų ar joms prilygintoms pareigybėms (mokyklos viršininkas, vyriausiojo policijos komisariato viršininkas, rinktinės vadas, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Priešgaisrinės gelbėjimo valdybos viršininkas). Pagal projektus, bausmių vykdymo sistemoje statutinės įstaigos (išskyrus centrinės statutinės įstaigos) vadovų ar joms prilygintų pareigybių nenumatoma. Centralizavus bausmių vykdymo sistemos įstaigas, vietoje minėtų pareigybių bus steigiamos administracijos padalinio – kalėjimo viršininko pareigybės, kurias Vidaus tarnybos statuto pakeitimo projekte siūloma numatyti penktoje pareigybių grupėje (kartu su valdybos viršininko, patarėjo, specialaus atašė), t. y. kartu su pareigybėmis, kurioms rotacija vidaus reikalų sistemos įstaigose netaikoma. Šios naujos bausmių vykdymo sistemos pareigybės bus atsakingos tik už specialiųjų funkcijų (apsaugos ir resocializacijos) vykdymą. Tokių pareigybių bausmių vykdymo sistemoje bus labai maža dalis (iki 10). Todėl, atsižvelgiant į pareigybių, kurioms daugiausiai taikoma rotacija, sąrašą, mažą naujų pareigybių skaičių, taip pat kalėjimų išsidėstymą Lietuvoje, papildomai numatyti šioms pareigybės rotaciją, yra netikslinga. Be to, rotacijos įgyvendinimas tokioms pareigybėms taip pat gali būti ir komplikotas (pvz., kandidatų stoka į rotuojamas pareigas dėl nuolatinės darbo vietos kaitos).</p> <p>Be kita ko, pažymėtina ir tai, kad bausmių vykdymo sistemoje veiks ir kiti, rotacijai alternatyvūs instrumentai: imuniteto tarnyba, kriminalinė žvalgyba, Lietuvos kalėjimų tarnybos vadovų kadencijos, centralizuotas viešasis pirkimas</p>
--	---	--

		ir turto valdymas, kiti vidaus kontrolės mechanizmai, kurie padės mažinti galimas korupcijos apraiškas šioje sistemoje.
	<p>Suėmimo vykdymo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 27 straipsnio 4 dalyje nustatoma, kad „Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nustatyta tvarka užtikrinama, kad suėmimo vykdymo vietų teritorijos nepatektų į judriojo ryšio tinklų aprėpties zoną“. Nėra aiškios šio įpareigojimo praktinio įgyvendinimo galimybės, aiškinamajame rašte detaliau šis aspektas neaptartas. Siūlome įvertinti, kad galbūt tikslinga SVĮ projektą pateikti derinti Ryšių reguliavimo tarnybai.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projektas teisės aktų nustatyta tvarka suderintas su valstybės politiką elektroninių ryšių srityje įgyvendinančia Susisiekimo ministerija.</p>
	<p>Atsižvelgdami į tai, kad tiek Pataisos pareigūnų veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte, tiek BVK ir SVĮ projektuose yra įtvirtintos nuostatos, susijusios su konvojavimo atvejais, tačiau pati sąvoka „konvojavimas“ įstatymo lygmeniu nėra apibrėžta, siekdami teisinio reguliavimo aiškumo ir nuostatų tarpusavio sistemiško suderinamumo, siūlome papildyti PPVĮ projektu siūlomo patvirtinti naujos redakcijos BVSĮ 2 straipsnį nauja 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„3. Konvojavimas – ginkluotas nuteistojo, suimtojo ar sulaikytojo lydėjimas pėsčiomis, specialiuoju transportu ar kitomis transporto priemonėmis ir pristatymas į laisvės atėmimo vietų įstaigą, teritorinės policijos įstaigos areštinę, teismo buveinę ar kitą ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo (teisėjo) raštu nurodytą vietą, užtikrinant apsaugą.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvių kalbos žodyne konvojavimas apibrėžiamas kaip ko nors lydėjimas su ginkluota sargyba, manytina, kad esmingai pirminės šio žodžio reikšmės nekeičiančios sąvokos įtvirtinimas įstatyme būtų perteklinis.</p>
	<p>Siūlome BVK projektą papildyti nuostatomis, sudarančiomis teisinį konvojavimo taisyklių patvirtinimo pagrindą, numatant, kad konvojavimas vykdomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pastebėtina, kad siūlomų nuostatų BVK atsisakyta dar 2020 m. (Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso pakeitimo įstatymas Nr. XIII-3023, kurio 1 ir 3 straipsniais atitinkamai buvo pakeisti Bausmių vykdymo kodekso 51 ir 66 straipsniai), kadangi tos reguliavimas iš esmės yra perteklinis. Esminės nuostatos, susijusios su nuteistųjų konvojavimu, yra nustatytos Baudžiamojo proceso kodekse (342 straipsnio 4 dalies 5 punktas), Policijos įstatyme (6 straipsnio 1 dalies 19 punktas), Viešojo saugumo tarnybos įstatyme (6 straipsnio 3 punktas, 7 straipsnio 3, 4, 5 ir 6 punktai, 10 straipsnio 1 dalies 10 ir 11 punktai, 12 straipsnio</p>

		4 dalies 2 punktas, BVK projekte (30 straipsnis), Policijos areštinių apsaugos ir priežiūros instrukcijoje, patvirtintoje Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. 5-V-139 (3.4 ir 6.3 papunkčiai), Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 278, minėtos tarnybos ir policijos įstaigų administracijos padalinių nuostatuose ir šių tarnybų pareigūnų pareigybių aprašymuose, kituose šių institucijų priimtuose teisės aktuose (pvz., konvojavimo planai).
--	--	---
